

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **Mgr. D. D.**, proti žalovanému **Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 424/16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2020, č. j. 14 A 32/2020-33,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou u Městského soudu v Praze domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného v řízeních o třech stížnostech na postup Okresního soudu v Prostějově (stížnosti sp. zn. 91-95/2019, sp. zn. SI 177/2018 a sp. zn. SI 118/2019); se žalobou byla spojena žádost o osvobození od soudních poplatků. Ve vztahu k prvním dvěma výše uvedeným stížnostem vzal následně žalobce žalobu zpět. Městský soud nato řízení o žalobě usnesením ze dne 6. 4. 2020, č. j. 14 A 32 /2020-17, zastavil. Ke kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 21. 7. 2020, č. j. 1 As 158/2020-67, toto usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně jej zavázal pokračovat v řízení o žalobě v rozsahu, v němž žalobcem nebyla vzata zpět, tj. ve vztahu ke stížnosti sp. zn. SI 118/2019.

[2] Usnesením ze dne 26. 8. 2020, č. j. 14 A 32/2020-33, městský soud zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění uvedl, že žalobce soudu sdělil, že soudní

poplatek za něj uhradí blíže specifikovaná právnická osoba; na výzvu k doložení osobních, majetkových a výtěžkových poměrů nereagoval. S ohledem na to, že žalobce hodnověrným způsobem neprokázal své majetkové poměry, které by odůvodňovaly vyhovění jeho žádosti, a naopak uvedl, že poplatek za něj může být uhrazen třetí osobou, nezbylo soudu než jeho žádost zamítnout.

[3] Proti tomuto usnesení podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž výslovně nenamítá žádný z důvodů podle § 103 odst. 1 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel současně požádal o osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost.

[4] Stěžovatel předně namítá, že městský soud nezohlednil skutečnost, že v řízení před Nejvyšším správním soudem vedeném pod sp. zn. 1 As 158/2020 byl z 50 % osvobozen od soudního poplatku a byl mu ustanoven zástupce. Toto osvobození se podle jeho názoru vztahuje i na další řízení před městským soudem po zrušení usnesení č. j. 14 A 32/2020-17, o zastavení řízení.

[5] Stěžovatel městskému soudu dále vytýká, že do odůvodnění napadeného usnesení pojal původní předmět řízení, tj. žalobu na nečinnost žalovaného ve třech řízeních, ačkoli ve vztahu ke dvěma z nich vzal žalobu zpět. Pokud by žalobce vedl řízení o žalobě v původním rozsahu, měl by jej městský soud vyzvat k zaplacení soudního poplatku za podání tří žalob, což však neučinil. Namísto toho byl stěžovatel vyzván k zaplacení poplatku ve výši 2 000 Kč za jednu žalobu blíže nespecifikovaným usnesením sp. zn. 14 A 32/2020. Městský soud v také návštěi napadeného usnesení nesprávně uvedl údaj o trvalém bydlišti stěžovatele, ačkoli stěžovatel již trvalé bydliště nemá.

[6] Ve vztahu k věci samé, tj. nečinnosti žalovaného, stěžovatel uvedl, že Okresní soud v Prostějově dosud jeho stížnost sp. zn. SI 118/2019 žalovanému nepředložil.

[7] Stěžovatel také žádá, aby mu byl zaslán rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2020, č. j. 1 As 158/2020-67, do datové schránky jeho zmocněnce (spolek *Cannabis is The Cure*, pozn. NSS), neboť mu jej ustanovený zástupce nepředal. Žádá také o zaslání duplicitně uhrazeného soudního poplatku za kasační stížnost ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 1 As 158/2020, který za něj uhradil též jeho zmocněnec.

[8] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost směřuje proti procesnímu usnesení, které se dotýká výlučně stěžovatele, nevyžýval Nejvyšší správní soud žalovaného k vyjádření.

[9] Nejvyšší správní soud úvodem předesílá, že nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku za předmětnou kasační stížnost. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudky tohoto soudu ze dne 18. 6. 2013, č. j. 8 As 7/2013-14, ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007-77, a zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19; všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>).

[10] Zároveň Nejvyšší správní soud v řízení o kasačních stížnostech tohoto typu netrvá ani na jinak povinném zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s., neboť to je podle ustálené judikatury obligatorní pouze v řízení o kasační stížnosti, jíž stěžovatel brojí proti rozhodnutí ve věci samé (v podrobnostech viz již citované usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19). V posuzovaném případě tedy stěžovatel nebyl

povinen být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (o jeho ustanovení ostatně ani nepožádal).

[11] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky pod konkrétní ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti je nicméně zřejmé, že namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a to pro nesprávné posouzení splnění podmínek pro (ne)osvobození od soudních poplatků v řízení o shora uvedené žalobě. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je nicméně záležitostí právního hodnocení věci kasačním soudem a nejde o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

[14] Jádrem kasační stížnosti je námitka, že osvobození od soudního poplatku přiznané v řízení před Nejvyšším správním soudem se bez dalšího vztahuje i na další řízení před krajským (zde městským) soudem, po zrušení jeho rozhodnutí v kasačním řízení. Této námitce nelze přisvědčit.

[15] Řízení o žalobě ve správním soudnictví a řízení o kasační stížnosti jsou dvě samostatná řízení; žalobní řízení je rozhodnutím krajského soudu pravomocně skončeno, kasační stížnost proti tomuto rozhodnutí je mimořádným opravným prostředkem. Jakkoli řízení o žalobě i případné navazující řízení o mimořádném opravném prostředku nelze oddělit od věcného základu sporu (otázka zákonnosti správního rozhodnutí či zásahu orgánu veřejné moci, respektive nečinnosti správního orgánu, atd.), je evidentní, že tato soudní řízení se navzájem liší svým předmětem. V řízení o žalobě krajský soud přezkoumává zákonnost postupu správního orgánu [at' už se jedná o jeho rozhodnutí (§ 65 a násl. s. ř. s.), nečinnost (§ 79 a násl. s. ř. s.), zásah (§ 82 a násl. s. ř. s.) či opatření obecné povahy (§ 101a a násl. s. ř. s.)], předmětem kasačního řízení je naproti tomu přezkum pravomocného rozhodnutí krajského soudu o této žalobě. Tomu odpovídá i relativně samostatná právní úprava těchto řízení v s. ř. s. Nelze tedy bez dalšího dovodit, že osvobození od soudních poplatků, kterého se dostalo účastníku řízení v řízení před jedním stupněm soudu, automaticky znamená i stejné osvobození před stupněm druhým.

[16] Výše uvedená premisa by musela být vyloučena pouze výslovnou zákonnou úpravou. Takovou výjimku lze v pozitivní úpravě nalézt toliko v ustanovení § 36 odst. 3 *in fine* s. ř. s., podle kterého se osvobození od soudního poplatku přiznané předsedou senátu v řízení o žalobě vztahuje i na řízení o kasační stížnosti. Z žádného ustanovení soudního řádu správního ovšem nevyplývá, že by se obdobné pravidlo uplatnilo i v opačném směru, tedy že by se osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost přiznané Nejvyšším správním soudem mělo vztahovat i na pokračování řízení před krajským soudem v situaci, kdy bylo jeho pravomocné rozhodnutí kasačním soudem zrušeno. Pokud by bylo záměrem zákonodárce vztáhnout osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost i na případné navazující (zновуotevřené) řízení o žalobě, nepochybně by tak výslovně v zákoně stanovil.

[17] Pouze „jednosměrné“ automatické zakotvení „přenosu“ přiznaného osvobození do řízení o kasační stížnosti má ostatně logické opodstatnění. Pokud totiž krajský soud na základě posouzení příjmových, majetkových a osobních poměrů žalobce dospěje k závěru, že žalobce

není schopen uhradit soudní poplatek, a z tohoto důvodu ho od placení poplatku (částečně) osvobodí, je logické, že toto osvobození se (při nezměněných skutkových okolnostech) vztahuje i na řízení o kasační stížnosti, které je zpoplatněno (až na výjimky) vyšším poplatkem. Opačným směrem však tato úvaha často neplatí, což dokládá i nyní posuzovaný případ, kdy byl stěžovatel Nejvyšším správním soudem osvobozen od placení soudních poplatků pouze z 50%. Dospěl tedy k závěru, že stěžovatel je schopen uhradit soudní poplatek ve výši 2 500 Kč; soudní poplatek za řízení o žalobě v dané věci je přitom nižší [pouze 2 000 Kč- viz položka 18 bod 2 písm. d) Sazebníku soudních poplatků – přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích v platném znění] a nelze tedy bez dalšího dovozovat, že jej stěžovatel nebude schopen uhradit.

[18] Co se týče dalších výtek uplatněných v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud považuje za vhodné připomenout, že kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.) a důvody které v ní lze s úspěchem uplatnit, se tak musí upínat právě k tomuto rozhodnutí (srov. usnesení tohoto soudu ze dne 3. 6. 2003, č. j. 6 Ads 3/2003-73). Vzhledem k tomu, že kasační stížnost v nyní projednávané věci směřuje proti usnesení městského soudu o zamítnutí žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku, může se Nejvyšší správní soud vyjádřit toliko k důvodnosti námitek stěžovatele, napadajících existenci podmínek pro zamítnutí této žádosti (viz § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), což výše učinil.

[19] K námitce nesprávného vymezení předmětu řízení v odůvodnění napadeného usnesení, postačí uvést, že městský soud skutečně opomenul zohlednit, že stěžovatel vede řízení již jen v jedné věci, tj. nečinnosti žalovaného v řízení pod sp. zn. SI 118/2019. Tato vada ovšem nemá vliv na zákonnost napadeného usnesení, neboť je z hlediska důvodů zamítnutí žádosti osvobození od soudních poplatků zcela irelevantní. Tvrdí-li dále stěžovatel, že jej městský soud blíže nekonkretizovaným usnesením sp. zn. 14 A 32/2020 vyzval k zaplacení soudního poplatku za žalobu, nelze mu přisvědčit; takové usnesení se ve spise městského soudu nenachází.

[20] Namítá-li stěžovatel, že městský soud v návěti napadeného usnesení uvedl neaktuální údaj o jeho trvalém bydlišti, nejedná se, ve světle toho, co bylo uvedeno pod bodem [18], o kasační námitku ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s. Adresa bydliště účastníka řízení je pouze jedním z jeho identifikačních údajů; k rozhodovacím důvodům městského soudu žádným způsobem nevztahuje. Touto částí kasační stížnosti se proto Nejvyšší správní soud nezabývá.

[21] Ze stejných důvodů se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat ani tvrzením, že stěžovateli ustanovený zástupce dosud nezaslal rozsudek tohoto soudu ze dne 21. 7. 2020, č. j. 1 As 158/2020-67. Pouze pro informaci lze stěžovatele upozornit, že zmiňovaný rozsudek byl tomuto zástupci řádně doručen; seznámit stěžovatele s jeho obsahem bylo povinností tohoto zástupce. Pokud tak neučinil, je věcí stěžovatele, aby jej sám se svojí žádostí kontaktoval.

[22] Námitka, že žalovaný, v důsledku nečinnosti Okresního soudu v Prostějově, nebyl dosud ve věci činný, se vztahuje k věci samé, o níž městský soud napadeným usnesením nerozhodoval. Stěžovatel touto námitkou tedy nesměřuje proti důvodům, na nichž stojí napadené pravomocné soudní rozhodnutí, a uvádí tak jiné důvody, než které připouští § 103 odst. 1 s. ř. s. Taková námitka je proto nepřijatelná podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[23] Konečně pokud jde o požadavek stěžovatele na vrácení duplicitně uhrazeného soudního poplatku za kasační stížnost ve věci sp. zn. 1 As 158/2020, i zde se nejedná o kasační námitku. Nejvyšší správní soud nicméně konstatuje, že v souladu s výše citovaným rozsudkem prvního senátu byl stěžovateli soudní poplatek ve výši 2 500 Kč vrácen dne 19. 8. 2020 na účet č. 8243027001/5500 (viz záznam o vydání na čl. 70 spisu zdejšího soudu sp. zn. 1 As 158/2020).

[24] Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost není (v rozsahu, ve kterém jí bylo možné věcně projednat) důvodná. Za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. ji proto rozsudkem zamítl.

[25] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o žalovaného, tomu v daném řízení žádné náklady nemohly vzniknout, neboť řízení o kasační stížnosti se týkalo výlučně procesních práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto o jeho nákladech řízení nerozhodoval.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2020

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu